

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูนี้ ผู้วิจัยได้สรุปโดยกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยโดยสังเขป อันนำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยให้เชื่อมโยงกับ ทฤษฎี หลักการ และผลงานวิจัยที่มีมาก่อน และในท้ายสุดได้เสนอแนะเพื่อการวิจัย และการประยุกต์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ต่อเนื่องและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษา รูปแบบความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
2. พัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาชีพครูระหว่าง โรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา
3. ตรวจสอบรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบ ในลักษณะกรณีศึกษาระหว่าง โรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะ ประชาคมของสถาบันการศึกษา ผู้ทำหน้าที่สอน ในระดับมัธยมศึกษา-ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่สอนวิชาครูศึกษา ไม่ครอบคลุมระดับการศึกษาอื่น ๆ
2. ความร่วมมือที่ศึกษาเน้นเฉพาะ กิจกรรมการศึกษา หลักสูตร และการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมและวิธีการที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ในแนวทางการพัฒนาและการเรียนรู้ เพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติเท่านั้น

3. รูปแบบที่เสนอเป็นรูปแบบเชิงมโนทัศน์ ซึ่งได้จากการอ่านวิเคราะห์เอกสาร และ สอบถามครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สอนวิชาครูศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสามารถเข้าถึงได้ในเวลาที่ทำการวิจัยเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อการพัฒนา ซึ่งมีขั้นตอนสรุปได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ตลอดจนบริบทของความร่วมมือที่มีอยู่ในปัจจุบัน
2. จัดทำต้นร่างรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
3. ทดสอบรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้คู่มือศึกษาระหว่างโรงเรียนแม่แดงและสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังการดำเนินการร่วมมือ
4. ปรับแก้ไขต้นร่างรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูฉบับสมบูรณ์
5. สรุปผลการศึกษาและนำเสนอรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 : ผลการสังเคราะห์เอกสารและผลงานวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ได้สารบบในภาพเด่น โครแกรมตามหัวข้อหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพจริงและปัญหาของโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 2 สถาบัน ผลิตผู้เรียนและนักศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ ด้าน

กระบวนการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ ด้านคุณภาพครูและอาจารย์อยู่ในระดับต่ำ เพราะได้บัณฑิตที่อยู่ในเกณฑ์คุณภาพต่ำ

2. **วัฒนธรรมของบุคคล กลุ่ม และองค์กร** พบว่า ในด้านวัฒนธรรมของบุคคลและวัฒนธรรมกลุ่ม ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จะเน้นกลุ่มคนในสายการบังคับบัญชาและมีอิสระในกรอบงานตามบทบาทหน้าที่ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ส่วนอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จะเน้นความเป็นเอกเทศละ มีอิสระในการสอนและการวิจัย ความเชี่ยวชาญของแต่ละบุคคล ส่วนในด้านวัฒนธรรมองค์กรนั้น เป็นการบริหารงานแบบราชการ ปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบนโยบาย มีเสรีภาพตามนโยบายที่กำหนดและผู้บริหารจะเป็นผู้นำโดยตรง สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษานั้น มีการบริหารงานแบบชุมชนวิชาการมีการปฏิบัติงานแบบผู้ร่วมงาน มีเสรีภาพทางวิชาการ ผู้บริหารเป็นเพียงบุคคลหนึ่งในบรรดาบุคคลที่เท่าเทียมกัน

3. **รูปแบบความร่วมมือ** พบว่า รูปแบบความร่วมมือที่สำคัญมี 3 ประการด้วยกัน คือ ความร่วมมือแบบร่วมมือร่วมใจ ความร่วมมือแบบหุ้นส่วน และความร่วมมือแบบพันธมิตร ทั้ง 3 ลักษณะนี้ จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร

4. **ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของการสร้างทีมงานเพื่อความร่วมมือ** พบว่า ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของการสร้างทีมงานนั้น จะแบ่งเป็น 3 ระดับ ยุทธศาสตร์ระดับเอกัตบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร ส่วนกลยุทธ์ในการสร้างทีมงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือนั้น ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการกำหนดภารกิจที่ชัดเจน ในรูปแบบของการปฏิบัติจริง สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศร่วมกัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ใ้วางใจและนับถือซึ่งกันและกัน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรใหม่ร่วมกัน

5. **กิจกรรมความร่วมมือ** พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา จะต้องกำหนดกิจกรรมความร่วมมือร่วมกัน ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านหลักสูตร

6. **เงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ** พบว่า การใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา มีเงื่อนไขและข้อจำกัดใน 2

ประเด็นคือ คุณภาพและพิสัยของหลักสูตร การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา

7. แนวทางพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา พบว่า แนวทางที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือของสถาบันทั้ง 2 นั้น คือ การพัฒนาความร่วมมือโดยปฏิบัติจากตำแหน่งจริง การปฏิบัติจริง สถานการณ์จริง และต้องมีการพัฒนาบุคลากรทั้งสององค์กร

8. เป้าหมายของการพัฒนาความร่วมมือ พบว่า การพัฒนารูปแบบความร่วมมือของทั้ง 2 สถาบันนั้น มีเป้าหมายหลัก คือ ต้องมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ กำหนดองค์ความรู้ และต้องมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู

ตอนที่ 2 : การจัดทำต้นร่างรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละระดับ ๆ ละ 3 คน ตรวจสอบ แบบสอบถามและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข และผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 911 คน ครูโรงเรียนมัศึกษาร้อยละ 61.9 และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ร้อยละ 38.1 โดยสรุปเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม อาจารย์มีอายุโดยเฉลี่ยสูงกว่าครู ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงทั้งสองกลุ่ม อาจารย์มีการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่าครู อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนสูงกว่าครู คือ ร้อยละ 48.9 สอนมากกว่า 20 ปี ในขณะที่ครูมีประสบการณ์สอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี ครูมีประสบการณ์ในการสอนระดับอื่น ๆ มากกว่าอาจารย์ ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในวิชาชีพครู เป็นผลงานด้านผลิตอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนสูง ในขณะที่อาจารย์มีผลงานผลิตตำรา และอุปกรณ์การสอนสูง

ส่วนที่ 2 : การวิเคราะห์ดัชนีความเฉื่อยรวม (Total Inertia) เพื่อหาความพ้อง-ต้องกันของรูปแบบความร่วมมือทางวิชาชีพครูระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

การวิเคราะห์ในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของดัชนีความถี่รวม เป็น 3 ระดับ คือ ความร่วมมือสูง (0 - 0.010) ความร่วมมือระดับกลาง (0.011 - 0.020) ความร่วมมือระดับต่ำ (0.021 ขึ้นไป)

ด้านหลักสูตร องค์ประกอบที่มีความพ้องต้องกันสูง ได้แก่ (1) การร่วมจัดทำหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น (2) การร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยเชื่อมโยงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ (3) การร่วมเผยแพร่หลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่นแต่ละแห่ง (4) การร่วมพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาเอกภาพของความเป็นไทยและความเป็นสากล

ด้านการเรียนการสอน องค์ประกอบที่มีความพ้องต้องกันสูง ได้แก่ (1) การร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์และเสริมสมรรถภาพทางสมองควบคู่กับการคิด (2) การร่วมจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดแหล่งความรู้ของผู้เรียนทั้ง 2 ฝ่าย (3) การแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างกัน (4) การร่วมพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เพื่อการเรียนการสอนที่เป็นเอกัตบุคคล (5) การร่วมจัดการศึกษาใหม่ที่แตกต่างจากที่เรียนมาและรองรับการเปลี่ยนแปลง (6) การแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญการสอนเฉพาะอย่าง

ด้านการใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับเอกัตบุคคล องค์ประกอบที่มีความพ้องต้องกันสูง ได้แก่ (1) การพัฒนาเทคนิคการสอน (2) การพัฒนาเทคนิคการใช้หลักสูตร (3) การพัฒนาความเข้าใจและบทบาทของผู้เรียนในการพัฒนาผู้เรียนทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม (4) การนำต้นแบบที่ดีจากทั้ง 2 ฝ่ายมาแสดงเป็นตัวอย่าง และ (5) การพัฒนากระบวนการให้การแนะแนวต่อผู้เรียน

ด้านยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับทีม องค์ประกอบที่มีความพ้องต้องกันสูง ได้แก่ (1) การเสริมสร้างความไว้วางใจและนับถือให้เกิดซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิกผู้สอน (ครู/อาจารย์) (2) การพัฒนาความร่วมมือกับทีมงานของสถาบันอื่น ๆ รวมทั้งสมาคมครูผู้ปกครอง (3) การจัดทีมงานเพื่อสนองตอบต่อผู้เรียนที่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษ (4) การจัดโครงสร้างทีมเตรียมการและฝึกฝน (5) การพัฒนาความร่วมมือกับทีมงานและเรียนรู้จากความผิดพลาด (6) การประเมินผลความร่วมมือทั้งสองฝ่าย (7) การปรึกษาหารือกระตุ้นความคิด

และหาข้อตกลง (8) การจัดทีมโดยกำหนดให้มีความรับผิดชอบร่วมกัน (9) ขอมรับความสำเร็จของทีมงาน และเรียนรู้จากความผิดพลาด

ด้านยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับองค์กร องค์กรประกอบที่มีความพึ่งต้องกันสูง ได้แก่ (1) การพัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาและการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่พึงประสงค์ (2) การพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการและเป็นทีม (3) การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมที่ส่งผลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบันทั้งสอง (4) การทบทวนการจัดหลักสูตรการสอนที่ร่วมมือระหว่างสถาบัน (5) การจัดบูรณาการความร่วมมือโดยใช้ระบบสารสนเทศ (6) การตรวจสอบผลกิจกรรมความร่วมมือกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (7) การทำนุ บำรุงและเสริมสร้างคุณภาพของชุมชนวิชาการของทั้งสองฝ่ายร่วมกัน (8) การจัดกลไกการควบคุมรักษา มาตรฐานความร่วมมือ (9) การประมวลข้อมูลและให้ข้อมูลแก่บุคลากรทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวกับ กิจกรรมความร่วมมือ

ด้านเงื่อนไขและข้อจำกัดของการใช้ยุทธศาสตร์ องค์กรประกอบที่มีความพึ่งต้องกันสูง ได้แก่ (1) คุณภาพและพิสัยของหลักสูตร (2) การยอมรับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลง

ด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพครู องค์กรประกอบที่มีความพึ่งต้องกันสูง ได้แก่ (1) การบูรณาการความผูกพันทางจริยธรรมร่วมกันระหว่างครูและอาจารย์ (2) การส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ (3) การตรวจสอบและป้องปราบผลกระทบในทางลบต่อคุณภาพสถาบันทั้งในโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา (4) การตรวจสอบและส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพครู และ (5) การร่วมมือกันรับผิดชอบในฐานะตัวการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบทบาทวิชาชีพครูในสังคม

ด้านมาตรฐานวิชาชีพครู องค์กรประกอบที่มีความพึ่งต้องกันสูง ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับบริบทของสถาบัน (2) ความรู้เกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียน (3) ความรู้ด้านหลักสูตร และ (4) ความรู้ด้านเนื้อหา

ด้านแนวทางพัฒนาความร่วมมือ องค์กรประกอบที่มีความพึ่งต้องกันสูง ได้แก่ (1) การร่วมมือควรเกิดจากตำแหน่งจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจ (2) การร่วมมือก่อให้เกิดการพัฒนาร่วมกันทั้งสองฝ่ายจากการปฏิบัติจริง (3) กิจกรรม

ความร่วมมือเป็นไปเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งองค์กร (4) การร่วมมือควรใช้สถานการณ์จริงในสถาบันทั้งสองฝ่ายมิใช่สถานการณ์จำลอง

สรุปลำดับความเห็นพ้องต้องกันสูงสุดในภาพรวม 10 อันดับแรก คือ ความเห็นพ้องต้องกันสูงสุด 2 อันดับแรกเท่ากันและอันดับที่ 3 รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับองค์กรว่าด้วยการพัฒนาบุคลากร โดยการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่พึงประสงค์ และการพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการและเป็นทีม และการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม ที่ส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันทั้งสอง อันดับที่ 4 กิจกรรมความร่วมมือด้านหลักสูตร ในการจัดทำหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และอันดับที่ 5 กิจกรรมความร่วมมือด้านการเรียนการสอน โดยร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และเสริมสร้างสมรรถภาพทางสมองควบคู่กับการคิด อันดับที่ 6 และ 7 ความรับผิดชอบในวิชาชีพครูในการบูรณาการความผูกพันของจริยธรรมร่วมกันระหว่าง ครูและอาจารย์ และการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ และอันดับที่ 8 ซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกันเท่ากับอันดับที่ 7 ได้แก่ แนวทางการพัฒนาความร่วมมือ โดยการร่วมมือจากตำแหน่งจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจ อันดับที่ 9 การใช้ยุทธศาสตร์ระดับทีม โดยการเสริมสร้างความไว้วางใจและนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในหมู่สมาชิกผู้สอน (ครู/อาจารย์) อันดับที่ 10 ความรับผิดชอบในวิชาชีพครู โดยการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ

ตอนที่ 3 : การทดสอบรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้นำรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในการจัดทำโครงการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนแม่แตง ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยกัน ครูที่ร่วมโครงการทั้งสิ้น 72 คน และเก็บข้อมูลได้จำนวน 67 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี (40.3 %) เป็นเพศหญิง จบระดับปริญญาตรี (80.6 %) ทางด้านวิชาชีพครู (56.7 %) สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (49.1 %) มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี (34.3 %) มีตำแหน่งอาจารย์ (94 %) และผลงานทางวิชาชีพครู ส่วนใหญ่ด้านการนำอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน (40.9 %)

โดยที่รูปแบบที่สร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเน้นให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นฝ่ายก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทดสอบพัฒนาการด้านความรู้ทางวิชาชีพครูในกลุ่มครูโรงเรียนแม่แตงที่ร่วมโครงการ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนทดลองและหลังทดลองการใช้รูปแบบฯ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ในการทำโครงการความร่วมมือนั้น ส่งผลให้ครูในโรงเรียนแม่แตงมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูมากขึ้น ส่วนด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ประเมินผล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในกลุ่มครูโรงเรียนแม่แตงกับสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ โดยฝ่ายโรงเรียนแม่แตง ประกอบด้วย จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ 3 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 2 คน และอาจารย์ 1 คน ส่วนฝ่ายสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วย จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ 6 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 3 คน และอาจารย์ ประจำภาควิชา จำนวน 3 คน ผลการสัมภาษณ์ พบว่า หลังจากที่มีความร่วมมือกันแล้ว ทั้งสองสถาบัน มีการพัฒนาความรับผิดชอบในวิชาชีพครูเป็นไปในทางที่ดีขึ้นมากในทุกด้านของทุกประเด็นที่สัมภาษณ์ และจากการทดสอบความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู และการประเมินผลการพัฒนาความรับผิดชอบในวิชาชีพครูดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิเคราะห์ในภาพรวม สรุปเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลจากกรณีศึกษากรณี ได้แก่ โรงเรียนแม่แตงกับสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากโรงเรียนแม่แตง และจากสถาบันราชภัฏ โดยจำกัดขอบเขต การศึกษาเฉพาะช่วงเวลาที่กำหนด สำหรับข้อมูลบ่งชี้ลักษณะความร่วมมือที่ตรวจสอบตามรูปแบบต้นร่างที่กำหนดไว้
2. คู่งรณีสามารถทำกิจกรรมความร่วมมือในเรื่องหลักสูตร โดยร่วมกันจัดทำหลักสูตรรายวิชาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และจัดทำแผนการสอน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทำงานของแต่ละวิชาเป็นการเฉพาะ
3. คู่งรณีสได้ร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์และเสริมสมรรถภาพทางสมองควบคู่ไปกับการคิด โดยจัดอบรมและปฏิบัติการในโรงเรียนแม่แตง โดยครูโรงเรียนแม่แตงทั้งโรงเรียนเข้าร่วมพัฒนา เป็นเวลา 1 วัน
4. คู่งรณีสร่วมมือกันใช้ยุทธศาสตร์ระดับเอกัตบุคคล เพื่อสร้างความร่วมมือ โดยการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกสาขาวิชา
5. คู่งรณีสได้ร่วมมือใช้ยุทธศาสตร์ระดับทีม เพื่อสร้างความร่วมมือโดยตั้งคณะกรรมการคณะทำงานร่วมกันหลายคณะ และได้ประชุมหารือ กระตุ้นความคิด หาข้อตกลง การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน 4 ครั้ง และได้ร่วมกันแบ่งงานร่วมกันรับผิดชอบ

6. คู่กรณีได้ร่วมมือกันใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับองค์กร โดยจัดให้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ โดยครูโรงเรียนแม่แตงทั้งโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารทุกตำแหน่งร่วมกันพัฒนาการสอนนักเรียนให้มีความฉลาดทางอารมณ์ โดยครูโรงเรียนแม่แตงได้เรียนรู้วิธีสร้างเด็กให้มีความฉลาดทางอารมณ์ โดยได้ปฏิบัติการสอนจริงที่โรงเรียนแม่แตง

7. คู่กรณีได้ร่วมมือกันใช้แนวทางพัฒนาความร่วมมือตามรูปแบบ โดยการที่ได้เข้าร่วมโครงการเป็นรายบุคคล ปฏิบัติตามตำแหน่งจริง รวมทั้งผู้บริหาร การพัฒนาเกิดขึ้นเพราะ 2 ฝ่ายร่วมกันประชุมพิจารณาโครงการ และลงมือปฏิบัติจริง โดยครูทั้งโรงเรียนเข้าร่วมโครงการและใช้สถานการณ์จริง ไม่ใช่สถานการณ์จำลอง

8. คู่กรณีได้แสดงให้เห็นจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา กับอาจารย์และผู้บริหารสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ว่า หลังจากสิ้นสุดการทดลองแล้ว ครูและอาจารย์ ได้มีการพัฒนาความรับผิดชอบในวิชาชีพครู คือ มีการบูรณาการและจริยธรรมร่วมกันระหว่างครูและอาจารย์เพิ่มขึ้น มีการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ มีการตรวจสอบป้องกันผลกระทบทางลบต่อคุณภาพทั้งโรงเรียนและสถาบันราชภัฏ ตรวจสอบส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพครู มีความร่วมมือรับผิดชอบในฐานะตัวการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบทบาทของวิชาชีพครูในสังคม

9. คู่กรณีได้แสดงให้เห็นว่า ได้มีการพัฒนาความรู้วิชาชีพครูดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากการวัดด้วยแบบทดสอบความรู้วิชาชีพครู ภายหลังจากสิ้นสุดการทดลอง เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากก่อนการเริ่มโครงการ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

10. จากการสัมภาษณ์ไม่มีข้อมูลชัดเจนว่า คุณภาพและพิสัยของหลักสูตรหรือการยอมรับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลง จะเป็นเงื่อนไขหรือข้อจำกัดของความร่วมมือ อาจเป็นเพราะระยะเวลาการทดลองระยะสั้น

อนึ่ง จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด มี 1 รายที่ให้ความเห็นว่า อาจเป็นเพราะโครงการนี้เป็นโครงการด่วน จึงขาดการเตรียมงบประมาณเพื่อใช้ได้อย่างเต็มที่ แต่ในรายเดียวกันนี้ก็ให้ความเห็นว่าเงินไม่ได้เป็นอุปสรรคของความร่วมมือในครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ได้ 2 รูปแบบ ดังนี้ คือ

รูปแบบที่ 1 รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัด

เป็นรูปแบบที่สามารถดำเนินการได้ทันที ด้วยการร่วมมือกันในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดทางอารมณ์ และการคิด ซึ่งเป็นจุดสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน ทั้งนี้ได้ให้ความสำคัญสูงสุด ในการใช้ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรที่จะพัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาและการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่พึงประสงค์ การพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการและเป็นทีม รวมถึงการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมของสถาบันทั้งสอง ตามด้วยยุทธศาสตร์ระดับทีมและระดับบุคคลในการพัฒนาเทคนิคการสอนของครูและการเสริมสร้างความไว้วางใจนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ภายใต้แนวทางความร่วมมือจากตำแหน่งจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งผู้บริหารที่มีอำนาจการตัดสินใจจะยังผลให้เกิดการพัฒนาในความรับผิดชอบในวิชาชีพครู ในเรื่องการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนา ความชำนาญพิเศษของกันและกัน

รูปแบบที่ 2 รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัด

เป็นรูปแบบที่สามารถดำเนินการด้วยปัจจัยค่อนข้างมาก แต่มีกลุ่มปัจจัยที่ก่อให้เกิดผล ในการพัฒนาวิชาชีพครูสมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ทางวิชาชีพ และความรับผิดชอบทางวิชาชีพ โดยมีภาพรวมของรูปแบบความร่วมมือดังต่อไปนี้ คือ ศูนย์กลางแห่งความร่วมมือของวิชาชีพ คือ หลักสูตรและการเรียนการสอน กลุ่มใหญ่ของหลักสูตรอยู่ที่จุดสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ยังไม่มีความร่วมมือทางหลักสูตรที่ลงลึกไปถึงการเชื่อมหลักสูตรข้ามระดับ หรือการวิจัยติดตาม ประเมินผลหลักสูตร แต่เป็นการร่วมมือในการทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การเชื่อมโยง ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาความเป็นไทย และความเป็นสากล และการเผยแพร่หลักสูตร ส่วนความร่วมมือในการเรียนการสอนจะเป็นความร่วมมือที่มีความก้าวหน้า ทั้งในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่ให้ความสำคัญในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ สมรรถภาพในการคิด การใช้เทคโนโลยีในการสอน การจัดการศึกษาใหม่ (Re – education) ที่แตกต่างจากที่เคยเรียน การจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ที่รวม ไปถึงการแลกเปลี่ยนบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะอย่าง เน้นการใช้ยุทธศาสตร์เพื่อความร่วมมือทุกระดับมีความสำคัญสูงและอยู่ในสัดส่วนสูงมาก เริ่มที่ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรที่เห็นว่าจะต้องดำเนินการในเชิงผูกพันค่อนข้างสูงเพิ่มเติมขึ้นไปจาก

รูปแบบที่ 1 ได้แก่ การทบทวนการจัดหลักสูตรร่วมกัน การเสริมสร้างคุณภาพของชุมชนวิชาการร่วมกัน การบูรณาการความร่วมมือโดยใช้ระบบสารสนเทศและมีการจัดกลไกควบคุมรักษามาตรฐานความร่วมมือ และตรวจสอบผลความร่วมมือกับวัตถุประสงค์ **ยุทธศาสตร์ระดับทีม** นอกจากจะสร้างฐานความร่วมมือโดยสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (ตามรูปแบบที่ 1) แล้วรูปแบบที่ 2 เน้นการสร้างทีม ได้แก่ การจัดโครงสร้างทีมเพื่อเตรียมการฝึกฝน การจัดทีมให้รับผิดชอบร่วมกัน การจัดทีมเพื่อสนองความต้องการพิเศษ และเป็นการประเมินผลการทำงานของทีม โดยประเมินผลความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย การเรียนรู้ความผิดพลาด และชื่นชมความสำเร็จของทีม นอกจากนี้ยังขยายบทบาทของทีม ให้กว้างขวางออกไปเพื่อสร้างความร่วมมือในวงกว้าง ยุทธศาสตร์ระดับบุคคลเป็นการเพิ่มเติมความสามารถของครูจากรูปแบบที่ 1 ได้แก่ การพัฒนาเทคนิคการใช้หลักสูตร เทคนิคการแนะแนว เทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน รวมถึงการสร้างการเรียนรู้ด้วยต้นแบบที่ดี **แนวทางการพัฒนาความร่วมมือ** มุ่งเน้นทฤษฎีการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนามากขึ้นไปจากรูปแบบที่ 1 (ที่เน้นเฉพาะความร่วมมือจากตำแหน่งจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร) โดยการเพิ่มการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริงและมุ่งพัฒนาทั้งองค์กรมิใช่ปัจเจกบุคคล สิ่งที่เป็น **เงื่อนไขและข้อจำกัด** ซึ่งไม่ปรากฏในรูปแบบที่ 1 แต่จะต้องพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ คุณภาพและพิสัยของหลักสูตร ต้องมีคุณภาพดีและพิสัยกว้าง รวมถึงบุคคลที่ร่วมโครงการต้องยอมรับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งสองด้านโดยที่ทางด้านความรู้วิชาชีพครูไม่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ 1 แต่เกิดขึ้นในรูปแบบที่ 2 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบริบทของสถาบันเกี่ยวกับการเรียนรู้และผู้เรียน หลักสูตรและเนื้อหาการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่ารูปแบบที่ 1 ได้แก่ ความรับผิดชอบในวงกว้างของวิชาชีพ คือ การตรวจสอบ และป้องปรามผลกระทบต่อคุณภาพของสถาบันทั้งสอง การตรวจสอบจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึงความรับผิดชอบร่วมกันในบทบาทของวิชาชีพครูในสังคม

การอภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. ภูมิหลังของครูโรงเรียนมัธยมศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

ผลการวิจัยนั้นพบว่า อาจารย์มีอายุโดยเฉลี่ยสูงกว่าครู และครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ทั้งสองกลุ่ม อาจารย์มีประสบการณ์การสอนสูงกว่าครู ซึ่งข้อค้นพบนี้ตรงกับความเข้าใจโดยทั่วไปว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยมีคุณวุฒิ และวัยวุฒิสูงกว่า แต่ยังมีได้มีการวิจัยเชิงประจักษ์ข้อมูลที่ชัดเจน นับได้ว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับความเข้าใจโดยทั่วไปที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน อนึ่ง ในเรื่องของผลงานของอาจารย์เมื่อเปรียบเทียบกับครูนั้นพบว่า ครูจะผลิตสื่อการเรียนการสอน ในขณะที่อาจารย์จะผลิตตำราและอุปกรณ์การสอน อันตรงกันกับข้อเขียนของ กอดิอานี และ เบอร์เนตต์ (Gaudiani and Burnett, 1985) ที่พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยมีประเพณีใหม่ ซึ่งได้แก่ สิทธิพิเศษและความรับผิดชอบ ซึ่งแตกต่างกับอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของงานซึ่งอาจารย์สามารถเลือกวิชาที่จะสอนหรือเลือกอุปกรณ์หรือวัสดุที่นักเรียนจะต้องเรียน และสามารถที่จะเลือกเขียนตำราได้ตามใจปรารถนา ในขณะที่ครูโรงเรียนมัศึกษามีได้มีสิทธิพิเศษดังกล่าว

2. กิจกรรมความร่วมมือที่เป็นแกนกลาง

2.1 ความร่วมมือด้านหลักสูตร

จากผลการวิจัยเพื่อหาความสอดคล้องต้องกันระหว่างครู โรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา พบว่า มีสาระที่สำคัญในกิจกรรมความร่วมมือเรื่องแรก ก็คือ กิจกรรมความร่วมมือด้านหลักสูตร ได้พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ได้เห็นพ้องต้องกันสูงมาก (1) ในการร่วมกันจัดทำหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น สอดคล้องเนสบิท ที่ระบุว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาไม่เหมาะสมกับเด็ก และสิ่งที่สถาบันครุศึกษาที่จะช่วยได้อย่างมาก ก็คือ การร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษา (Naisbitt, 1985) การจะส่งเสริมและการจัดกิจกรรมของความร่วมมือในฐานะที่เป็นพันธมิตรทางวิชาการ โดยการแสดงสารัตถการเรียนการสอนและแลกเปลี่ยนหลักสูตรซึ่งกันและกัน (Gaudiani and Burnett, 1985) ความร่วมมือร่วมจัดทำหลักสูตรนั้น โดยให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำโดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรเฉพาะ และให้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากหลายฝ่ายทั้งผู้รู้ในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น และครูผู้สอนมาร่วมกันพัฒนาหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2534) เป็นการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ที่กำหนดให้สถานศึกษามี

หน้าที่ในการจัดทำสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ความเห็นพ้องต้องกันของครู และอาจารย์ให้ระดับสูงมากเช่นนี้ สมควรจะร่วมมือกันได้ในวาระแรกแห่งความร่วมมือได้

กิจกรรมความร่วมมือด้านหลักสูตร (2) ในการพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยง ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ (3) เผยแพร่หลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่นแต่ละแห่ง (4) การร่วมพัฒนา หลักสูตร เพื่อพัฒนาความเป็นไทย และความเป็นสากล กิจกรรมเหล่านี้ เป็นความเห็นพ้อง ต้องกันของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ที่อยู่ในระดับสูงลงมาตาม ลำดับ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า แนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวทางพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน ที่กำหนดให้สถานศึกษาทำสาระของ หลักสูตร ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ทิศทางหลักสูตรใหม่ที่หวังให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ จำเป็นต้องเชื่อมโยง ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ พร้อมกับพัฒนา หลักสูตรที่สนองต่อการพัฒนาความเป็นไทยและความเป็นสากล และทุกสถานศึกษาและท้องถิ่น จะเริ่มที่จะพัฒนาสาระของหลักสูตรตามมโนทัศน์ใหม่นี้ ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนหลักสูตรที่ดี เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (University of Indiana, 1998; พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์, 2542)

เป็นที่สังเกตว่า กิจกรรมความร่วมมือที่ได้ทำการทดสอบอีก 3 เรื่อง ในเรื่อง เกี่ยวกับกิจกรรมความร่วมมือด้านหลักสูตร ได้แก่ (5) การร่วมพัฒนาหลักสูตรให้มีสาระ สำคัญระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา (6) กิจกรรมร่วมติดตามและ ประมวลผลการใช้หลักสูตร และ (7) การร่วมวิจัยหลักสูตร ทั้ง 3 กิจกรรมนี้ ครูโรงเรียนมัธยม ศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา แม้ว่าจะมีความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับไม่สูงนัก แต่มี ความเห็นร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่ถือว่าเป็นความขัดแย้ง สมควรพิจารณาดำเนินการ ภายหลังสองกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว

2.2 ความร่วมมือด้านการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่มีความเห็นพ้องต้องกันสูงมาก ได้แก่ (1) การร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์และเสริมสมรรถภาพทางสมองควบคู่ไปกับการคิด จาก

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญาแล้ว ยังได้กำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และแก้ไขปัญหาความเครียดในจิตใจได้ รวมทั้งในส่วนของพัฒนา ด้านปัญญาที่ปลูกฝังและพัฒนา การคิดของผู้เรียนให้มีคุณภาพหรือมีความสามารถในการคิด คนที่มี การคิดที่ดีจะต้องมีสมรรถภาพทางสมองที่ดี ผู้มีสมรรถภาพการคิดจะต้องพัฒนาหรือส่งเสริม สมรรถภาพสมองควบคู่ไปกับการคิดด้วย (พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับการจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอนโดยเน้นผลกระทบทางสารบบทาง อารมณ์ (พรชูลี อาชาวอรุณ, 2540) ซึ่งกลยุทธ์นวัตกรรมและแนวทางที่เหมาะสมจะก่อให้เกิดความ ร่วมมือระหว่างการศึกษาต่างระดับกันในระดับที่แนะนำสูงเป็นพิเศษ ได้แก่ การสนับสนุนให้มี การสอนรายวิชาในลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงวิจารณ์ญาณ เน้นความสามารถของ นักเรียนที่จะประเมินข้อมูลอย่างวิจารณ์ญาณในสังคม เรื่องนี้เป็นไปตามหลักสากลที่ว่า ทุกคน มุ่งหวังที่จะเห็นเด็กมีระบบคิดดีและมีวิจารณ์ญาณ มีสมรรถนะของการคิดเกี่ยวกับการเสริม สมรรถนะทางสมอง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกัน (Cogan and Kubow, et.al., 1997)

สิ่งที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็น มีความพร้อมกันสูงในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะร่วมมือกันได้ ก็ด้วย (2) การจัดระบบ เครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดแหล่งความรู้ของผู้เรียนทั้งสองฝ่าย การจัดการศึกษาในทศวรรษหน้า จะต้องมีการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้าหาความรู้ทุกด้านที่ ผู้เรียนต้องการ นอกเหนือจากห้องสมุดโรงเรียน เช่น สื่อมวลชนทุกแขนง เครื่องคอมพิวเตอร์ ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ พัฒนาตน พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม ได้อย่างกว้างขวาง ทุกเวลา ทุกสถานการณ์ ทุกเพศ ทุกวัย (กรมวิชาการ, 2534) การศึกษาในทศวรรษที่ 21 จะต้องมีการปฏิรูปการเรียน การสอน โดยการใช้การสื่อสารและมัลติมีเดียเป็นแหล่งความรู้ (พรชูลี อาชาวอรุณ, 2540) รูปแบบความร่วมมือระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา ควรจะต้องคำนึงถึงการให้บริการต่อผู้เรียนอย่างกว้างขวางและมีการบูรณาการ ในระบบสารสนเทศ โดยมีการใช้บุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อช่วยการเรียนการสอนของครูอาจารย์ นิสิตนักศึกษา (Warner and Palfreyman, 1996) จะต้องจัดความเชื่อมโยงสื่อเครือข่ายในระดับ นานาชาติอย่างกว้างขวางในสถาบันการศึกษาทุกระดับ เพื่อสนับสนุนการศึกษานานาชาติ การ วิจัยและการพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นการศึกษาที่ดีเพื่อประชาชน หลักการเพื่อความสำเร็จในความ ร่วมมือระหว่างโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา จะต้องมีการร่วมมือเป็นหุ้นส่วนกันจะต้องมีการ

ส่งข่าวสารต่อกันระหว่างผู้ที่เป็นหุ้นส่วน การส่งข่าวสารเพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอ จะต้องมีการเจรจาโต้ตอบพิจารณาร่วมกันในสาระของข่าวสารนั้น ๆ (Cogan and Kubow, et.al., 1996, Macroff, 1983) ด้วย การจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้¹ ได้มีผลสรุปเป็นข้อเสนอว่า มโนทัศน์ที่สำคัญของความร่วมมือจะต้องเป็นข้อสรุปความสัมพันธ์ของความร่วมมือในการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดแหล่งความรู้ของผู้เรียนทั้งสองฝ่าย เครือข่ายของความร่วมมือจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงที่อองงาม เกิดผลผลิตในเส้นทางข่าวสารข้อมูลระหว่างฝ่ายจัดการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา (Naisbitt, 1985)

ความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องการเรียนการสอนสูงรองลงมา ได้แก่ (3) การแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างกัน เป็นที่ที่น่าสนใจอย่างมากว่า พันธมิตรจะร่วมมือก็ต่อเมื่อพันธมิตรเหล่านั้นต้องการที่จะแลกเปลี่ยนทรัพยากร บางทีอาจจะแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่เป็นเงิน ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือหรือการยกย่องทักษะวิสัย การสนับสนุนบุคคล (Gordon, 1996) การเรียนการสอนที่คณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ได้มีความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับสูงลำดับต่อมา ได้แก่ (4) การร่วมพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เพื่อการเรียนการสอนที่เป็นเอกัตบุคคล เสริมสร้างหรือสนับสนุนให้เอกัตบุคคลได้รับการพัฒนาไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ ซึ่งเป็นการสอดคล้องการศึกษาในอนาคต จะต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอน โดยให้มีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อ การเรียนการสอนที่เป็นเอกัตบุคคล

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีความเห็นพ้องต้องกันสูงเป็นอันดับรองลงมา ได้แก่ (5) การร่วมกันจัดการศึกษาใหม่ที่แตกต่างจากที่เคยเรียนมาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาใหม่ซึ่งแตกต่างจากในอดีตและการเปลี่ยนแปลงนั้นก็เป็นที่รับทราบโดยทั่วไป การเปลี่ยนแปลงของโลกและวิชาการทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องติดตามหาความรู้เพิ่มเติมจากในอดีตที่เรียนมา ศาสตร์หลายศาสตร์ได้มีการพัฒนาก้าวหน้าเฉพาะ หรือได้มีการขยายข้ามศาสตร์ดั้งเดิมที่เคยมีอยู่ บางศาสตร์ได้มีการพัฒนาวิชาการในศาสตร์นั้นได้มีความก้าวหน้าเร็วขึ้น ทำให้เกิดช่องว่างในการใช้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ จรัส สุวรรณเวลา (2540) ได้เสนอแนวคิดในการให้บริการวิชาการเพื่อการฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า จะต้องมีการจัดการศึกษาใหม่ แตกต่างจากที่เคยเรียนมา (Re-education)

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา เห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับสูงเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ (6) การแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญการสอนเฉพาะอย่าง ขั้นตอนของการสร้างความร่วมมืออันดับแรกที่จะหลีกเลี่ยงในการสร้างพันธมิตร ได้แก่ การแสดงบทบาทของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา แสดงถึงอิทธิพลทางวิชาการ การแสดงความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู แม้อยู่ต่างฐานะ ต่างสังกัดต่างวุฒิ แต่อยู่ในกลุ่มวิทยาการเดียวกัน ควรจะได้มีโอกาสร่วมกันแสดงบทบาทในการเรียนการสอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกันและกัน ผู้เชี่ยวชาญภายนอกจะต้องหลีกเลี่ยงการแสดงบทบาทในเชิงข่มหรือมีอิทธิพลทางวิชาชีพ ครูโรงเรียนมัศึกษาก็ต้องยอมรับในบทบาทด้านการวิจัยและการฝึกวิชาการในสาขาเฉพาะที่อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้มีความเชี่ยวชาญอยู่ และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถอธิบายในสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนอยู่ในรูปของความกว้างและครอบคลุม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งอาจารย์ระดับอุดมศึกษา สามารถนำทฤษฎีเหล่านั้นไปใช้ด้วยเช่นเดียวกัน ลักษณะทั้งสองนี้จะทำให้ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาร่วมกัน ในความสมดุลบนพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน (Brann, 1970)

ความร่วมมือในการเรียนการสอน ตามข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ ปรากฏในกิจกรรมต่อไปนี้ ได้แก่ (7) การจัดโควต้าให้ครูผู้สอนได้ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา (8) การร่วมจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกในระหว่างโรงเรียนมัศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา (9) การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนจะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความคิดในการตัดสินใจเป็นระบบ และ (10) การร่วมวิจัยการเรียนการสอน ทั้ง 4 กิจกรรมในเรื่องการเรียนการสอนนี้ จัดว่าเป็นกิจกรรมที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ยังเป็นความร่วมมืออยู่ในความพ้องต้องกันว่ายังอยู่ในระดับต่ำ ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยขอตั้งข้อสังเกตในภาพรวมว่า ทั้ง 4 ประการนี้ ใน 3 ประการแรก คือ การจัดโควต้าให้ครูผู้สอนได้ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา การจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายโอนหรือร่วมกิจกรรมการเรียน การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 3 เรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะเชื่อมโยงการทำงานของโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาไปในแนวลึก ไม่ว่าจะเป็นการจัดโควต้าให้ครูผู้สอนได้ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา การจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายโอน หรือการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ล้วนแต่เป็นเรื่องที่จะผูกพันเข้าไปในแนวลึกของแต่ละองค์กร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นว่าการกระทำในแนวลึกที่ก้าวล้ำไปในบทบาทภาระหน้าที่ขององค์กรนั้นจำเป็นจะต้องมีการเตรียมการ

หรือมีการให้การศึกษาสร้างความเข้าใจในการที่จะทำงานร่วมกับองค์กรอื่นต่อไปในอนาคต อาทิ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดความคิดและการตัดสินใจเป็นระบบนั้นเป็นหลักการ แม้ว่าจะเป็นหลักการที่เน้นย้ำในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต ผลการวิจัยของกรมวิชาการ ที่เสนอว่า กระบวนการเรียนการสอน ครูควรยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สอนเน้นการคิดมากกว่าการจำ และเปลี่ยนจากการสอนแบบบรรยายมาเป็นให้เด็กมีส่วนอภิปรายและทำงานกลุ่ม (กรมวิชาการ, 2535) ประเด็นเดียวกันนี้เป็นที่น่าสังเกตเพิ่มเติมว่า การร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความคิดและตัดสินใจเป็นระบบนั้น อาจเกิดข้อขัดแย้งกับกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ศึกษาวิจัยไว้ว่า กระบวนการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูมุ่งเน้นเนื้อหาที่จะส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพและสร้างนักศึกษาครูให้เป็นครูที่มีคุณภาพ มีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู จัดการเรียนการสอนเป็นลักษณะผู้สอนเป็นศูนย์กลางใช้การบรรยายเน้นการท่องจำเนื้อหา มากกว่าการปฏิบัติจริง ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาครูมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการศึกษาหาความรู้ เน้นการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระตามรายวิชา โดยไม่คำนึงถึงสภาพที่เป็นจริงในวิถีชีวิต ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนยังล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาการปัจจุบัน อีกทั้งสภาพแวดล้อมในสถาบันฝึกหัดครูไม่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) ในประเด็นเดียวกันนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเองไม่มั่นใจที่จะเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมทางด้านนี้ ซึ่งแตกต่างไปจากครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเชื่อมั่นว่าสามารถจะทำได้มากกว่า สำหรับกิจกรรมความร่วมมือในการร่วมวิจัย การเรียนการสอนนั้น อาจจะเป็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งก็คือ เมื่อพิจารณาจากการเลื่อนระดับ ตำแหน่งให้สูงขึ้นนั้น ผลงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจะเป็นการสอนในโรงเรียนมากกว่าการเขียนตำราหรือทำการวิจัย อย่างเช่น อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

ถ้าสรุปภาพรวมของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยพิจารณากิจกรรมใหญ่ ๆ ผลการวิจัย พบว่าครูโรงเรียนมัศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นพ้องต้องกันสูง ในเรื่องเกี่ยวกับการร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องที่เป็นความคิดใหม่ทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดแหล่งความรู้ของผู้เรียน ทั้งสองฝ่าย และสิ่งที่ระบุชัดเจนคือ

การแลกเปลี่ยนทรัพยากรและบุคลากรร่วมกัน สำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ เรื่องที่จะต้องทำร่วมกันในลักษณะเกี่ยวข้องกับองค์กรในวงเล็ก ได้แก่ การจัดโควตาให้ครูผู้สอนได้ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา การจัดการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา และการวิจัยการเรียนการสอน อาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีสิทธิพิเศษมากกว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความคล่องตัวมากในเรื่องการสร้างงาน สร้างผลงาน จึงไม่เห็นพ้องต้องกันในกิจกรรมดังกล่าว ยกเว้นการวิจัยและเป็นข้อสังเกตเป็นอย่างมากว่า มีความเห็นไม่สอดคล้องกันอีกเรื่องหนึ่ง คือ การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทางครูโรงเรียนมัศึกษาก็ยังคาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยในเรื่องเหล่านี้ได้ แต่ผู้ที่มีความไม่มั่นใจ ได้แก่ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอง

3. ยุทธศาสตร์ของความร่วมมือ

3.1 ยุทธศาสตร์ระดับเอกัตบุคคล

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นพ้องต้องกันสูงมาก ยุทธศาสตร์ที่จะสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในระดับเอกัตบุคคลที่จะทำให้เกิดความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้แก่ (1) การร่วมกันพัฒนาเทคนิคการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัย การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวของไทยในทศวรรษหน้า และสอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยการศึกษาในอนาคตนั้นจะต้องปรับการเรียนการสอนและเทคนิคการสอนของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาเน้นที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกชี้แนะให้ผู้เรียนทำการศึกษาค้นคว้าและตัดสินใจด้วยตนเอง ในอนาคตหลักสูตรจะมีการปรับปรุงบ่อยครั้งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยเสนอแนะว่า การจัดทำหลักสูตรให้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากหลายฝ่าย ทั้งผู้รู้ ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะสงฆ์ สื่อมวลชน รวมทั้งผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น และครูมาร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ในกระบวนการสร้างหลักสูตรก็ให้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากหลาย ๆ ฝ่ายมาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ซึ่งข้อเสนอดังกล่าว สอดคล้องกับความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับสูงของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ที่เห็นว่าควรจะได้มี (2) การพัฒนาเทคนิคการใช้หลักสูตร (กรมวิชาการ, 2534)

ครูโรงเรียนกรมสามัญศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ได้เห็นพ้องต้องกันระดับสูง ในการใช้ยุทธศาสตร์ระดับเอกัตบุคคลควรจะได้มี (3) การพัฒนาความเข้าใจและบทบาทของผู้เรียนในการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม การจัดการศึกษาในทศวรรษหน้า ควรมีการปฏิรูปการสอนทางด้านการเรียนรู้ของเด็กหลาย ๆ เรื่องไปพร้อมกัน (Multiple Learning) และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคาดหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวมให้มีความสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและปัญญาในทุกระดับชั้นของการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความสามารถของตนเองตามเป้าหมายและวิธีการที่วางไว้ ให้มีความพึงพอใจในความสุข สถานตอนที่ดำรงอยู่และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น และแก้ไขปัญหาความเครียดในจิตใจได้ รวมทั้งเห็นคุณค่าของตนเองส่วนของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (พรชูลี อาชาวอรุง, 2540; พยุงศักดิ์ จันทร์สุรินทร์, 2542)

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นพ้องต้องกันสูงในลำดับรองลงมาว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ควรจะได้ (4) นำต้นแบบที่ดีทั้งสองฝ่ายมาเป็นตัวอย่าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีสำหรับการเรียนรู้ของทั้งสองฝ่ายร่วมกัน ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการวิจัยของกรมวิชาการว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษหน้า จะต้องปรับกระบวนการเรียนการสอน ชี้นำกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิคการสอนของครูที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา ขณะเดียวกันครูจะต้องเป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมอีกด้วย ควรจะต้องปลูกฝังในชั่วโมงเรียนและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ (กรมวิชาการ, 2534) เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอินเดียว่า ที่ได้มีส่วนร่วมมือกับโรงเรียนของรัฐบาลทั่วทั้งมลรัฐอินเดียว่า ที่จะสร้างโปรแกรมใหม่เพื่อเตรียมครูที่เป็นประโยชน์ต่อทั้ง โรงเรียนและมหาวิทยาลัย คือ จะเป็นประโยชน์ทั้งครูและอาจารย์นั่นเอง ตามโครงการดังกล่าวได้ระบุนผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโปรแกรม ความร่วมมือ คือ การเลียนแบบและการปฏิบัติตนตามลักษณะที่พึงประสงค์ของครูและอาจารย์ (Modeling and Mentoring) นิสิตนักศึกษาที่ร่วมโครงการจะสามารถเข้าถึงทักษะพิเศษ ประสบการณ์พิเศษ และได้รับคำแนะนำจากครูและอาจารย์ ตลอดจนจนศาสตราจารย์ที่ตัวเป็นแบบอย่างในการอุทิศตนให้กับการพัฒนาวิชาชีพครู (นิกสัน Nixon et. Al., 1996)

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ต่างเห็นพ้องต้องกันสูงว่า ควรจะได้มีการใช้ยุทธศาสตร์เอกัตบุคคลในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา โดย (5) การร่วมกันพัฒนากระบวนการให้การแนะแนวต่อผู้เรียน ทั้งนี้ เป็นการสอดคล้องกับรายงานการวิจัยผลกระทบจากการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา (กรมวิชาการ, 2540) ซึ่งสรุปได้ว่า การสอบเข้ามหาวิทยาลัย มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในทางลบมากกว่าทางบวก ไม่ว่าจะเป็นการเรียนทวิวิชามากขึ้น การสอบเทียบมากขึ้น มีความสนใจต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรลดลง รวมทั้งการออกกลางคันมากขึ้น และมีปัญหาการย้ายโรงเรียน เพื่อต้องการ ที่จะใช้สิทธิที่ต้องการสอบเข้าเรียนตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังนั้น การร่วมมือในการที่จะพัฒนากระบวนการให้การแนะแนวต่อผู้เรียน น่าจะเป็นมาตรการเฉพาะหน้าของการแก้ไขปัญหาในผลกระทบต่อการจัดสอบเข้ามหาวิทยาลัยในระบบดั้งเดิมยังมีอยู่ การพัฒนากระบวนการให้การแนะแนวต่อผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการแนะแนวเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในการพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ การศึกษา และการประกอบอาชีพ โดยครูผู้สอนทุกคนต้องสามารถทำหน้าที่แนะแนวได้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ยุทธศาสตร์ระดับเอกัตบุคคลที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษานั้น ยุทธศาสตร์ 3 ยุทธศาสตร์ต่อไปนี้ได้มีการประเมินความพ้องต้องกันระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ระดับเอกัตบุคคลด้านการวิเคราะห์งาน การประเมินผลปฏิบัติงานในกิจกรรมความร่วมมือของแต่ละคน รวมถึงการวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ดังกล่าวคือ ลักษณะการร่วมมือปฏิบัติการค่อนข้างจะเป็นระดับแนวลึก เป็นการวิเคราะห์วิจัยและประเมินผลการปฏิบัติงาน อาจเป็นคำถามเชิงวัฒนธรรมว่า ลักษณะสังคมไทย หากยังไม่ได้มีการเตรียมการปรับปรุงให้มีแนวคิดในการที่จะเผชิญปัญหาร่วมกันแล้ว จะมีความรู้สึกที่จะไม่เข้าไปในเรื่องของการดูรายละเอียดในแนวลึกหรือดูงานในลักษณะที่เป็นการตรวจสอบวิเคราะห์และประเมินผล ในเรื่องของยุทธศาสตร์ระดับบุคคล เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบในการที่จะสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษานั้น

ผลการวิจัย พบว่า ไม่มียุทธศาสตร์ใดที่มีความพ้องต้องกันอยู่ในระดับต่ำ อันหมายถึงการมีความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องทำ ร่วมกันในทุกยุทธศาสตร์ แต่ยุทธศาสตร์ที่มีความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะต้องมีการศึกษาสร้างความเข้าใจทั้งสองฝ่ายเสียก่อน

3.2 ยุทธศาสตร์ระดับทีม

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้มีความพึ่งต้องกันในระดับสูงสุด ในการที่จะใช้ยุทธศาสตร์ทีมเพื่อจะสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดขึ้น โดย (1) การเสริมสร้างความไว้วางใจและนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิกของครูและผู้สอน ซึ่งมโนทัศน์ของความร่วมมือที่สำคัญทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนวิชาเดียวกันและอยู่ในพื้นที่เดียวกัน พบกันอย่างสม่ำเสมอ ควรสร้างโครงสร้างขึ้นมาใหม่ที่สร้างสรรค์ความเป็นผู้ใฝ่รู้ จะเคารพนับถือกันทั้งสองฝ่ายโดยการทำงานร่วมกัน ปฏิบัติการร่วมกัน โดยมีกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาทีมงานให้เกิดความร่วมมือ ด้วยการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนความร่วมมือจะต้องให้มีความไว้วางใจและนับถือซึ่งกันและกัน ในหมู่สมาชิกครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา (Naisbitt, 1985; London, 1996)

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาได้มีความพึ่งต้องกันอย่างมีดัชนีความเห็นพึ่งต้องกันสูงเท่ากัน คือ (2) ควรมีการพัฒนาความร่วมมือกับทีมงานของสถาบันอื่น ๆ รวมทั้งสมาคมครูผู้ปกครองรวมทั้งการจัดทีมงาน (3) เพื่อสนองตอบต่อผู้เรียนที่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษ การที่อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาลงไปร่วมมือกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จะเป็นการช่วยการศึกษา ช่วยการเปิดชุมชนวิชาการใฝ่รู้ไปสู่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และเปิดทางอุดมคติสำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่จะพยายามให้มีบทบาทเกิดขึ้นในวิทยาการวิชาชีพตามศักยภาพของอาจารย์เอง มีรายงานว่า อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาได้ช่วยให้คุณภาพทางการศึกษาของประชาชน เป็นการขยายบทบาทอำนาจหน้าที่และความสามารถของประชาชนในสังคมใหม่ ที่เราเรียกว่า สังคมข่าวสารข้อมูล สถาบันอุดมศึกษาถูกเร่งเร้าให้ปฏิบัติคล้ายกับเป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบ โดยเน้นสิ่งที่จะร่วมเฉลี่ยความสุขให้กับสังคม ความจำเป็นในการเข้าไปปฏิบัติงานช่วยเหลือ ในฐานะผู้เสียสละ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต้องเฉลี่ยความสุขความร่ำรวย ซึ่งในที่นี้ก็คือ ความร่ำรวยในการเรียนรู้ ถ้าสังคมอุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับการขายพลังอำนาจของกล้ามเนื้อมนุษย์ และในสังคมใหม่ที่เราเรียกว่า สังคมข้อมูลข่าวสารจะขึ้นอยู่กับการขายกำลังอำนาจของมโนสมอง การขยายชุมชนวิชาการใฝ่รู้จะเป็นหนทางให้ครูในโรงเรียนได้มีโอกาสเพิ่มศักยภาพของประชากรให้มีความเฉลี่ยผลผลิตสนองความต้องการในโลกของสังคมข่าวสาร ยุทธศาสตร์ระดับทีมที่เสนอให้มีการจัดทีมงานเพื่อสนองตอบผู้เรียนที่มีความต้องการการศึกษาเป็นกรณีพิเศษนั้น เป็นข้อยืนยันสอดคล้องกับ

ข้อเสนอข้างต้นด้วย เช่นเดียวกันที่ว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีข้อผูกพันร่วมกันที่จะพัฒนาวิทยาการไปสู่ความเป็นเลิศ และสิ่งนี้จะทำให้ชุมชนวิชาการใฝ่รู้นี้ยั่งยืน และได้รับการยืนยันต่อไปว่า คนรุ่นใหม่จะต้องอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ซึ่งแตกต่างจากสิ่งแวดล้อมเดิมหรือประเพณีเดิม ซึ่งแยกโรงเรียนออกจากสถาบันอุดมศึกษาโดยเด็ดขาด การศึกษาจะไม่เป็นสิ่งที่พิเศษอีกต่อไป แต่การศึกษาจะเป็นสิทธิเป็นทางที่จะทำให้สังคมได้เคลื่อนที่อย่างมั่นคง (Gaudiani and Burnett, 1985)

การใช้ยุทธศาสตร์ระดับทีมต่อไปนี้ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับสูงตามลำดับลงมาดังต่อไปนี้ (4) การจัดโครงสร้างทีม เพื่อเตรียมการฝึกฝน (5) การพัฒนาความร่วมมือกับทีมงาน และเรียนรู้จากความผิดพลาด (6) การประเมินผลความร่วมมือทั้งสองฝ่าย (7) การปรึกษาหารือและกระตุ้นความคิดหาข้อตกลง (8) การจัดทีมโดยกำหนดให้มีความรับผิดชอบร่วมกัน และ (9) ยอมรับความสำเร็จของทีมงานและเรียนรู้จากความผิดพลาด

ยุทธศาสตร์ระดับทีมทั้ง 6 ประการที่กล่าวมานี้ เป็นขั้นตอนยุทธศาสตร์ของการทำงานเป็นทีมให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งกำหนดว่า การทำงานร่วมกัน เป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ คือการกำหนดลักษณะงาน การสร้างและรักษาทีม และการพัฒนาเอกัตบุคคล ทั้ง 3 ประการนี้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นที่จะให้ใช้ยุทธศาสตร์ในระดับทีม 6 ประการดังกล่าว เป็นเรื่องของการสร้างและรักษาทีม ตั้งแต่การจัดโครงสร้างทีม เตรียมการฝึกฝนพัฒนาความร่วมมือทีมงาน การประเมินผลความร่วมมือ การปรึกษาหารือ การจัดให้มีความรับผิดชอบร่วมกัน และการยอมรับความสำเร็จของทีมงาน ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะรักษาทีมงาน เป็นทีมต่างวัฒนธรรมมาทำงานร่วมกันให้เข้มแข็ง ความร่วมมือของทีมจึงจะยั่งยืนไปได้ (Adair, 1983)

เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้ยุทธศาสตร์ระดับทีมในเรื่องการประสานงานและแก้ไขข้อขัดแย้ง จากข้อค้นพบจะมีความพ้องต้องกันอยู่ในระดับกลาง แต่ดัชนีความเชื่อยรวมไม่อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งหมายถึงว่า ถ้าจะใช้ยุทธศาสตร์ระดับนี้ก็คงจะต้องสร้างความเข้าใจและให้การศึกษาในเรื่องเหล่านี้ ก็สามารถที่จะนำไปใช้ได้

3.3 ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร

ขอกล่าวนำเบื้องต้นดังนี้ว่า ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร 3 ยุทธศาสตร์ต่อไปนี้ เป็นยุทธศาสตร์ที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ภายใต้การวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ข้อคิดเห็นพ้องต้องกันสูงสุด ในระหว่างยุทธศาสตร์รวมทั้งกิจกรรมทั้งหมดที่สำรวจ ภายใต้การวิจัยนี้ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากร โดยการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ (Development and Learning) เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่พึงประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการเป็นทีม และยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมที่ส่งผลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบันทั้งสอง ซึ่งยุทธศาสตร์ทั้ง 3 เป็นลักษณะสำคัญยิ่ง ได้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการบริหารของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการใช้ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรสูงสุด

(1) การพัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่พึงประสงค์เป็นยุทธศาสตร์ระดับองค์กรอันดับแรกที่ถือว่าครู โรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักถึงมิติใหม่ของการเรียนรู้ (Ulrich and Greenfield, 1995) ที่ปรับเปลี่ยนการฝึกอบรมแบบดั้งเดิมจาก “การฝึกและพัฒนา” (Training and development) ซึ่งเป็นการฝึกในห้องเรียนก่อนแล้วจึงนำมาพัฒนาในที่ทำงานภายหลัง และเปลี่ยนเป็นมิติใหม่ว่าการพัฒนาการฝึกอบรมต่อไปนี้ จะต้องเป็น “การพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้” (Development and Learning) มีลักษณะสำคัญ คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจริงในสถานที่ปฏิบัติจริง และการพัฒนาไปพร้อมกับการเรียนรู้ เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นรายบุคคลนั้น ศักยภาพของแต่ละบุคคลไม่ได้เป็นเครื่องประกันความสำเร็จขององค์กร ฉะนั้นการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นเฉพาะปัจเจกบุคคลจะทำให้ธุรกิจไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ฉะนั้นการฝึกหรือพัฒนาบุคลากรแบบคั้งเดิมโดยการฝึกในห้องเรียนไปสู่การฝึกตามสภาพความเป็นจริงนั้นจะเป็นเรื่องของการเรียนรู้จากปฏิบัติจริง (Action learning) เน้นจากการฝึก ส่วนบุคคลไปสู่การฝึกทั้งองค์กรตามศักยภาพขององค์กร ฝึกจากบุคคลไปเป็นการฝึกทีม ฝึกจากห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้ส่วนรวมทั้งหมด การเรียนในห้องเรียนซึ่งมีหลักสูตรยึดความสามารถเป็นพื้นฐานก็จะเปลี่ยนไปถึงการฝึกที่มีหลักสูตรโดยยึดยุทธศาสตร์เป็นพื้นฐาน เป็นการนำเอาความรู้จากภายนอกไปสู่ความรู้ภายในอันเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ออกจากขอบเขตจำกัดในห้องเรียนไปสู่สภาพเป็นจริงซึ่งไม่มีขอบเขตจำกัด การเรียนรู้ตามสภาพในห้องเรียนและพัฒนาไปสู่ การเรียนรู้แบบโลกาภิวัตน์ เป็นการเรียนรู้จากภายในองค์กรไปสู่เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (Ulrich and Greenfield, 1995)

(2) ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรด้านการพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการ และเป็นทีม เป็นความพ้องต้องกันระดับสูงสุดเช่นเดียวกันที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะให้ป็นยุทธศาสตร์สำคัญสูงสุดที่จะสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี เป็นการสอดคล้องกับหลักการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนคุณลักษณะ และพฤติกรรมของบุคคลที่จะก่อให้เกิดเป็นทีมงาน จะเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ได้เป็นอย่างดี (Thomson, 1993) ได้เสนอว่า ความร่วมมือที่จำเป็น จะต้องอาศัยกลยุทธ์เพื่อพัฒนาทีมงานและสร้างทีมงานให้เกิดผลที่พึงประสงค์ บรรยากาศที่จะสนับสนุนความร่วมมือ นั้นจะต้องเป็นบรรยากาศที่เน้นการบูรณาการและทีมงาน (Integrative and Team Oriented) (London, 1996)

(3) การใช้ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรด้วยการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมที่ส่งผลให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสถาบันทั้งสอง ซึ่งดัชนีความพ้องต้องกันแม้ว่าจะต่ำกว่า 2 ยุทธศาสตร์แรก แต่ก็ยังอยู่ในลำดับที่ 3 รองจาก 2 ลำดับข้างต้น ซึ่งการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมที่ส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันทั้งสอง (London, 1995) ความร่วมมือที่จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาทีมงาน และกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างทีมงาน ก็คือ การสร้างวิสัยทัศน์ที่เป็นที่ยอมรับในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาที่มีความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาและยึดถือไว้ร่วมกัน หากสมาชิกของสถาบันทั้งสอง ส่วนใหญ่นอกจากมีวิสัยทัศน์แล้วหากสามารถกำหนดภารกิจที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน จะสนองตอบต่อวิสัยทัศน์ร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสามารถเน้นการร่วมมือระหว่างสถาบันทุก ๆ ด้าน ทุก ๆ หน้าที่ และมี ความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมหรือผลอันเกิดขึ้น จากการทำงานร่วมกัน หรือการปฏิบัติจริง

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา เห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับสูง ก็จะเกิดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมมือกันเป็นอย่างดีต่อยุทธศาสตร์ระดับองค์กร โดย (4) การทบทวนการจัดหลักสูตรและการสอนที่ร่วมมือกันทั้งสองสถาบัน หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สามารถกล่าวได้ว่าไม่เหมาะสมกับเด็กและการฝึก อบรมยังไม่ประสบความสำเร็จ คณะศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มีความใกล้ชิดกับครูในระดับประถมศึกษาและมัศึกษามากกว่าคณะอื่น ๆ สถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดให้มีการร่วมมือระหว่างแผนกวิชา และคณะศึกษาศาสตร์หรือไม่เช่นนั้นก็สามารถที่จะกำหนดวิธีการเรียนการสอนเฉพาะสาขาวิชา วิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์, ภาษาต่างประเทศ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงแต่ละวิชา ปกติแล้วคณะศึกษาศาสตร์มักจะป็นคณะที่ได้รับการเรียกร้องให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นพันธมิตรในการ

ทำงานร่วมกันในพื้นที่ มีการเสนอโครงการที่สามารถพอที่จะร่วมมือกันได้ เช่น การเร่งรัดนักเรียน หรือการพัฒนาการผลิตครู หรือโครงการปรับปรุงฝึกอบรมครู หรือพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความร่วมมือ พัฒนาคุณภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมที่จะส่งเสริมความเป็นพันธมิตรทาง วิชาการนั้น ควรจะ ได้มีการสานิตการเรียนการสอนและแลกเปลี่ยนหลักสูตรซึ่งกันและกัน ในการประชุมร่วมกันแต่ครั้งควรจะได้มีการช่วยเหลือในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงในการกระชับประสานสัมพันธ์ การใช้สื่อการสอนร่วมกัน การพัฒนาหลักสูตรในบาง ส่วน เพื่อสร้างความสนใจให้กับนักเรียนในวิทยาการสาขาของตน (Warner and Palfreyman, 1996; Gandian and Burnett, 1985)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ต่างเห็นพ้องต้องกันสูงว่า ควรจะใช้ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรใน (5) การจัดบูรณาการความร่วมมือ โดยใช้ระบบสารสนเทศร่วมกัน รูปแบบความร่วมมือระหว่างครูมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษานั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบด้านการให้บริการข่าวสารสนเทศ และค้ำนึ่งถึงระบบ การเรียกข้อมูลย้อนกลับ มีบูรณาการในระบบสารสนเทศ โดยการใช้บุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อช่วย การเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา รวมถึงนิสิต นัก ศึกษาด้วย (Warner and Palfreyman, 1996)

จากผลการวิจัยความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับสูงลงมา คือ ยุทธศาสตร์ ระดับองค์กรที่จะต้อง มี (6) การทำนุบำรุงและเสริมสร้างคุณภาพของชุมชนวิชาการของทั้งสองฝ่ายร่วมกัน ทั้งนี้ งานแห่งความร่วมมือเป็นงานเพื่อสร้างพันธมิตรทางวิชาการการดำรงอยู่ ของพันธมิตร ผู้เชี่ยวชาญข้างนอกต้อง หลีกเลี่ยงการแสดงบทบาทในเชิงข่มหรือมีอิทธิพลทาง วิชาชีพมากกว่ากัน ควรจะมีความเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญของกันและกัน ไม่ควรให้สิ่งแปลกปลอม เล็ก ๆ น้อย ๆ มาเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรม เช่น ไม่ควรจะข้ามประเด็นไปสู่ประเด็นอื่น ขณะที่กำลังพิจารณาเรื่องบางเรื่องอยู่ ไม่ควรมีการบรรยายหรืออภิปรายอะไรที่ยาวนาน จนทำให้ ขาดโอกาสของกลุ่มที่จะได้ซักถาม อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไม่ควรเรียกตัวเองว่า คีอิกเตอร์ ขณะที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเรียกตัวเองว่านายหรือนาง เป็นต้น

จากผลการวิจัยพบว่า ความพ้องต้องกันระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กับ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับสูงลงมาตามลำดับ คือ (7) การตรวจสอบผลกิจกรรมความร่วมมือกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (8) การจัดกลไกควบคุมรักษามาตรฐานความร่วมมือ และ

(9) **ประมวลข้อมูลและให้ข้อมูลกับยุทธศาสตร์การทำงานให้สำเร็จผลที่น่าเสนอ** การทำงานให้สำเร็จผลนั้น จะต้องมีการกำหนดลักษณะงาน การสร้างและรักษาทีมและการพัฒนาอภินุเคราะห์ ในการกำหนดลักษณะงานนอกเหนือจากการบ่งชี้ทรัพยากร การวิเคราะห์งานให้ชัดเจน การพิจารณาคัดเลือกลำดับความสำคัญก่อนหลังของการวางแผนและการจัดกลไกควบคุมแล้ว ควรจะมีการรักษามาตรฐานการให้ข้อมูลทุกฝ่ายปรับแผนตามความจำเป็น แสดงถึงตัวอย่างความร่วมมือ การตรวจสอบผลกับวัตถุประสงค์พิจารณากิจกรรมในอนาคต (Adair, 1983)

มีข้อคิดเห็นของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา พ้องต้องกันระดับปานกลางในการใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับองค์กรที่จะ (10) **จัดระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกิจกรรมความร่วมมือ** ซึ่งอาจจะถือว่ามี ความหมายน้อยเกี่ยวกับการประเมินข้อมูล และให้ข้อมูลกับบุคลากรทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวกับกิจกรรมความร่วมมือ หรือ อนุมานว่าการบูรณาการความร่วมมือในระบบสารสนเทศร่วมกันก็เป็นยุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับอยู่แล้ว จึงทำให้ความเห็นพ้องต้องกันในข้อนี้ไม่อยู่ระดับสูง

4. **เงื่อนไขและข้อจำกัดของการใช้ยุทธศาสตร์**

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครู โรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า เงื่อนไขและข้อจำกัดของการใช้ยุทธศาสตร์ขึ้นอยู่กับ (1) **คุณภาพและพิสัยของหลักสูตรประการหนึ่ง** และ (2) **การจะยอมรับความไม่แน่นอน และการเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่เกี่ยวข้องประการหนึ่ง** การสร้างรูปแบบความร่วมมือนั้นจะต้องพิจารณาหัวข้อหลักที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางหลักสูตรและการสอน หัวข้อหลักนี้ ได้แก่ คุณภาพและพิสัยของหลักสูตร (Bell and Harrison, 1996) สำหรับบรรยากาศที่จะสนับสนุนให้ความร่วมมือบรรลุผล อีกประการหนึ่ง คือ กลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างทีมงานจะต้องมีบรรยากาศที่สนับสนุนให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน (London, 1995)

ถ้าพิจารณาถึงข้อความในแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า เงื่อนไขและข้อจำกัดทางยุทธศาสตร์เรื่อง (3) **การบ่งชี้ทรัพยากร** (4) **การยอมรับข้อจำกัดปรากฏในโครงสร้าง กฎ ระเบียบ ตลอดจนการจัดการและการบริหาร** รวมถึงเงื่อนไขยุทธศาสตร์ (5) **ด้านคุณภาพบุคลากร** ในขณะนั้น ได้มีการตอบข้อคิดเห็นไม่สอดคล้องกันนักระหว่างครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา

5. ผลการดำเนินงานความร่วมมือที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพครู

5.1 การพัฒนาความรับผิดชอบในวิชาชีพครู

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่างให้ความเห็นพ้องต้องกันสูงมากกว่า ความร่วมมือระหว่างสถาบัน 2 ระดับ จะส่งผลต่อการพัฒนาความรับผิดชอบในวิชาชีพครู ได้แก่ (1) การบูรณาการความผูกพัน จริยธรรมร่วมกันระหว่างครูและอาจารย์ รวมทั้ง (2) ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ เป็นการเห็นพ้องต้องกันสูงสุดในความรับผิดชอบของวิชาชีพครู ซึ่งความรับผิดชอบวิชาชีพครูมีองค์ประกอบด้านความผูกพันทางจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของลูกศิษย์ ได้แก่ นักเรียน นิสิต ครูใหญ่ และชุมชน ควรมีภาระหน้าที่ที่จะขยายความรู้ของตนเพื่อสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการพัฒนาความชำนาญพิเศษส่วนบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบทางวิชาชีพครูจะต้อง (3) การตรวจสอบและป้องกันผลกระทบในทางลบต่อคุณภาพของสถาบันทั้งในโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา (4) ตรวจสอบและส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพครู และ (5) ร่วมมือกันรับผิดชอบในฐานะตัวการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในบทบาทของวิชาชีพครูในสังคม ความรับผิดชอบทางวิชาชีพ ได้แก่ ภาระหน้าที่ทั้งวิชาชีพตามสัญญาสาธารณะ เพื่อยังประโยชน์ต่อคุณภาพขององค์กรที่เป็นสมาชิกอยู่ และมีภาระหน้าที่ที่จะสะท้อนให้เกิดประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาททางวิชาชีพของตนในสังคมโดยกว้าง วิชาชีพจะได้รับความเชื่อถือและความมั่นใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในวิชาชีพจากชุมชน และวิชาชีพจะต้องมีสมาชิกของวิชาชีพที่มีความมุ่งหวังสูงในการรับใช้สังคมและมีความผูกพันที่จะรักษาคุณภาพไว้ตลอดชีวิต (Eraut, 1992; ไพฑูรย์ สนิลรัตน์, 2538) การพัฒนาครูจะต้องมีวิธีการหลักของความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูศึกษา โดยจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการศึกษาก่อการเรียนรู้อันในตัวผู้เรียน นั่นหมายถึงจะต้องตรวจสอบผลกระทบทางลบต่อคุณภาพของสถาบันทั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา (University of Indiana, 1998 ; <http://www.Input.edu./itedschool/cohort.htm>) คุณลักษณะวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรู้ ความรับผิดชอบในส่วนของความรับผิดชอบนั้น วิชาชีพจะต้องเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญของสังคม โดยค่านิยมของวิชาชีพนั้นจะมีลูกค้าหรือผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่สุด (Hoyle and John, 1995) การพัฒนาวิชาชีพครูโดยวัฒนธรรมอาจจะทำได้ โดยการใช้ยุทธศาสตร์ในการจัดกระทำ (Intervention) โดยให้มีการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและ

สถาบันอุดมศึกษา และจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กับครูและอาจารย์มีโอกาสพบทบทวนการปฏิบัติงานของตัวร่วมกันในสภาวะการณ์จริงของโรงเรียน เพื่อพัฒนาโดยตรงที่เรียกว่านักปฏิบัติเชิงทบทวน (Reflective Practitioner) (Schein, 1987)

จากผลการวิจัยได้พบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่างเห็นพ้องต้องกันในระดับกลางในเรื่องเกี่ยวกับ (6) การกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษามีความเห็นพ้องต้องกันในระดับต่ำ (7) การที่จะไปตรวจสอบและควบคุมทบทวนประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจะได้อภิปรายในส่วนของกิจกรรมความร่วมมือที่อยู่ในระดับกลางและระดับต่ำร่วมกันเป็นการเฉพาะในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะว่ามีลักษณะร่วมเห็นชัดรวมกันอยู่หลายประเด็นและน่าจะได้รับการแก้ไขประการใด

5.2 มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีความเห็นพ้องต้องกันในระดับสูงว่า มาตรฐานความรู้วิชาชีพครูนั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับบริบทของสถาบัน (2) ความรู้เกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียน (3) ความรู้ด้านหลักสูตร และ (4) ด้านเนื้อหาตามลำดับความรู้วิชาชีพครูดังกล่าว เป็นความรู้วิชาชีพที่ประกอบด้วยความรู้ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้กับผู้เรียน ความรู้เกี่ยวกับบริบทของสถาบัน (Elbaz, 1983; Shulman, 1987) การทดสอบความรู้วิชาชีพครูของสมาคมวิจัยและการศึกษา กำหนดการทดสอบความรู้วิชาชีพครูไว้ว่าจะต้องทดสอบทางด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการสอน ได้แก่ วิธีการสอน การเรียนรู้ อิทธิพลนอกห้องเรียน ซึ่งการทดสอบวิชาชีพครูของ REA ได้แยกการทดสอบไปจากการทดสอบทักษะทางการสื่อสาร และการทดสอบความรู้ทั่วไป ซึ่งทั้งสามส่วนดังกล่าวจึงจะรวมแบบทดสอบชุดทดสอบครูระดับชาติ (Research and Education Association, 1998) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดการวัดเฉพาะความรู้วิชาชีพครู คาดว่าจะเกิดขึ้นจากความร่วมมือของโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาตามรูปแบบวิจัยนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า ความเห็นพ้องต้องกันของครูและอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ได้แก่ (5) ความรู้ด้านวิธีการสอน และ (6) ความรู้ด้านสาระการสอน ความรู้ทั้ง 2 ด้านดังกล่าว คณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เห็นว่าจะได้จากความร่วมมือน้อย ในขณะที่อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่าจะได้รับจากความร่วมมือ มาตรฐานความรู้ในวิชาชีพครู ทางด้าน (7) ความรู้ด้านปรัชญา

การศึกษา เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่างมีความเห็นไม่สอดคล้องต้องกัน หรืออีกนัยหนึ่งมีความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับต่ำ คือความเห็นต่อความรู้ด้านปรัชญาการศึกษา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในเรื่องนี้เอง ปรากฏว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นด้วยอยู่ในอัตราที่ต่ำ และยังมีจำนวนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยหรือไม่แน่ใจ ประมาณ 6% ในขณะที่อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องเหล่านี้ และไม่เห็นด้วยเลย และมีที่ไม่แน่ใจในเรื่องนี้เพียง 3% เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงหลักการที่วัฒนธรรมของครูโรงเรียนมัศึกษาคำเนียงถึงการปฏิบัติมากกว่าจะเป็นเรื่องของปรัชญา เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ในทำนองเดียวกันอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้ให้คะแนนที่เห็นด้วยในเรื่องนี้สูงมาก อันเป็นการแสดงถึงความมีหลักการ ความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านทฤษฎีและเจ้าของศาสตร์นั้น

6. แนวทางการพัฒนาความร่วมมือ

ครูมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นพ้องต้องกันอย่างสูงมาก ถึงแนวทางการพัฒนาความร่วมมือ โดย (1) การร่วมมือควรเกิดขึ้นจากตำแหน่งจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจ (2) ความร่วมมือที่ก่อให้เกิดการพัฒนาร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายจากการปฏิบัติจริง (3) กิจกรรมความร่วมมือเป็นไปเพื่อการพัฒนาบุคลากร ทั้งองค์กร และ (4) การร่วมมือควรใช้สถานการณ์จริง ในสถาบันทั้งสองฝ่ายไม่ใช่สถานการณ์จำลอง ซึ่งแนวทางการพัฒนาความร่วมมือดังกล่าวนี้ ได้ให้ข้อคิดเห็นถึงการเสนอการปรับเปลี่ยนการฝึกอบรมจากการฝึกและพัฒนา (Training and Development) ซึ่งเป็นการฝึกในห้องเรียนก่อนแล้วนำมาพัฒนาที่ทำงานจริงในภายหลัง เป็นการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ (Development and Learning) เป็นการปรับเปลี่ยนเป็นการพัฒนาและการเรียนรู้ มีลักษณะสำคัญ คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจริงในสถานที่ที่ปฏิบัติจริงและเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนา เนื่องจาก ศักยภาพของส่วนบุคคลไม่ได้เป็นเครื่องประกันความสำเร็จขององค์กร การฝึกอบรมที่มุ่งปัจเจกบุคคลจะสามารถทำให้ธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จได้ และยังได้ให้หลักการต่อไปว่า การฝึกตามสภาพความเป็นจริง จะพัฒนาสู่การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงแน่นอนกว่าการเรียนในห้อง ซึ่งเป็นสถานะการณ์จำลองการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคลไปสู่ความสามารถบุคคลและความสามารถขององค์กร จากส่วนบุคคลไปสู่ความเป็นทีม การพัฒนาความร่วมมือจากตำแหน่งจริงปฏิบัติจริง จะสามารถพัฒนาบุคคลทั้งองค์กร จะเป็นการปรับเปลี่ยนหลักสูตรที่ยึดความสามารถมาเป็นพื้นฐาน ไปสู่หลักสูตรที่ฝึกยุทธศาสตร์เป็นพื้นฐาน มีการเปลี่ยนแปลงการ

เรียนรู้จะมีขอบเขตจำกัดในห้องเรียนไปสู่ที่ทำงานที่ไม่มีขอบเขตจำกัดในสถานการณ์จริง เป็นการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้แบบโลกาภิวัตน์ (Urich and Greenfield, 1995) สอดคล้องข้อเสนอกลยุทธ์ของความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องใช้กลยุทธ์เพื่อพัฒนาทีมงาน โดยเน้นความร่วมมือระหว่างกันในรูปแบบของการปฏิบัติจริง และความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนของรัฐว่า ความรู้ต้องการการเรียนรู้เป็นโปรแกรมการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์จริงจากสนามเป็นสาระสำคัญของโปรแกรม (London, 1995; University of Indiana, 1998: <http://www.Input.edu./itedschool/cohort.html>)

เป็นที่น่าสังเกตว่า แนวทางพัฒนาความร่วมมือสองลักษณะที่ค่าความเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ (5) องค์ความรู้ที่ได้รับจากความร่วมมือเป็นความรู้ตรงจากประสบการณ์ตรง ไม่จำเป็นต้องถ่ายโอน และ (6) ผลของความร่วมมือเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์กรทั้งหมด ทั้งสองแนวทางนี้ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ต่างเห็นพ้องต้องกันกับแนวทางทั้งสองนี้อยู่ในระดับต่ำ และเห็นไม่สอดคล้องกันระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเรื่องนี้จะสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการ ที่สร้างความร่วมมือโดยใช้หลักทฤษฎีใหม่ ในการที่จะพัฒนางานไม่ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ อาจจะไม่เห็นผลของการปฏิบัติ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นได้ และเป็นที่น่าสังเกตอีกว่า อีกแนวทาง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา ในเรื่องของ (7) การให้มโนนโยบายความร่วมมือระหว่างสถาบันให้เป็นนโยบายต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีความเห็นพ้องต้องกันต่ำ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อดูคะแนน ความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายแล้ว อาจารย์สถาบันอุดมศึกษายังให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายความร่วมมือระหว่างสถาบันนั้นให้เป็นนโยบายต่อเนื่องกันค่อนข้างจะสูง แต่ครูโรงเรียนมัศึกษาค่อนข้างจะไม่เห็นด้วย แม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงผู้บริหารค่อนข้างจะเห็นว่าไม่น่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมของทั้งสององค์กรแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของครูมัศึกษามีนโยบายค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมขององค์กรที่เปลี่ยนไปตามผู้บริหารเป็นสำคัญหรืออีกนัยหนึ่ง ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญสูงมากในองค์กรในการที่จะปรับเปลี่ยนนโยบายได้อยู่เสมอ

จากการอภิปรายผล ข้อ 1-7 ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็นภาพรวม ดังนี้

การวิเคราะห์ความพ้องต้องกันของลักษณะความร่วมมือระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาใน 10 ตัวแปรแรกที่มีความพ้องต้องกันสูงสุดในระหว่างตัวแปร ทั้งหมดที่มีอยู่ โดยวัดจากค่าดัชนีความเฉื่อยรวม และแบ่งแยกกลุ่มออกโดยพิจารณาจากภาพ ลักษณะที่มีลักษณะความเห็นพ้องต้องกันสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Homogeneous) สามารถสรุปผลอภิปรายได้ ดังนี้

สภาพรวมของตัวแปรที่มีความพ้องต้องกันสูงสุดระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในตัวแปรที่มีความเห็นพ้องต้องกันสูงสุดไปหาความเห็นพ้องต้องกัน ตามระดับใน 10 ตัวแปรแรก โดยไม่คำนึงถึงกลุ่ม แต่เรียงตามลำดับตามดัชนีความเฉื่อยรวม สูงสุดไปหาลำดับ 10 ตัวแปรแรก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่สะท้อนให้เห็นว่า การวิเคราะห์ตาม ลักษณะความพ้องต้องกันลักษณะนี้จะเห็นว่า การที่ตัวแปรมีความต้องกันสูงมาก ๆ นั้น แปลว่า ความเห็นระหว่างครูโรงเรียนมัศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไม่มีความเห็นที่แตกต่างกัน หรือให้สามารถตีความได้ว่า ตัวแปรที่มีความเห็นพ้องต้องกันสูงนี้ แสดงถึงว่าความร่วมมือที่เกิดขึ้น ภายใต้อาจารย์เหล่านั้นสามารถปฏิบัติได้ทันที และให้เกิดผลตามที่กิจกรรมหรือตัวแปรกำหนด ไว้ได้ เมื่อวิเคราะห์แล้วจากผลการวิจัยกิจกรรมความร่วมมือว่า ตัวแปรที่เป็นยุทธศาสตร์ในการ สร้างความร่วมมือในกิจกรรมความร่วมมือระหว่างครูโรงเรียนมัศึกษากับอาจารย์สถาบัน อุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูนั้นปรากฏว่า กิจกรรมที่เป็นยุทธศาสตร์ระดับองค์กรเป็นยุทธศาสตร์ ความร่วมมือที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นพ้องต้องกันสูงสุดในการ จัดเรียงลำดับความเห็นพ้องต้องกัน 10 อันดับแรก ยุทธศาสตร์ที่ได้รับการแสดงความพ้องต้องกัน สูงสุด ได้แก่ (1) การพัฒนาบุคลากร โดยการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความ ร่วมมือที่พึงประสงค์ (2) การพัฒนาก่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการเป็นทีม รวมถึง (3) การ พัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมที่ส่งผลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบันทั้งสอง เมื่อวิเคราะห์ตัวแปร ยุทธศาสตร์ขององค์กรทั้งสามข้อมสะท้อนให้เห็นระบบราชการไทยที่ยึดถือนโยบายขององค์กรเป็น หลักนั้น จะเห็นว่า ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรได้รับการให้คะแนนเห็นพ้องต้องกันอย่างดียิ่งของทั้งครู โรงเรียนมัศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา และเป็นที่น่าดีใจว่ากลุ่มคนทั้งสองได้เห็นพ้อง ต้องกันว่า การพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นมโนทัศน์ใหม่ของความร่วมมือนั้นเป็นสิ่งที่ ได้รับการยอมรับสูงสุด รวมถึงการมองเห็นว่า การพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการและ

เป็นทีมมีความจำเป็น รวมถึงการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมขององค์กรทั้งสอง เพื่อจะเอื้ออำนวยร่วมกัน ทำให้ดำเนินการร่วมมือไปตามวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่าย

ถ้าจะพิจารณาในกลุ่มที่เป็นยุทธศาสตร์ก็ยังคงเห็นว่า ทั้งยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับทีม ได้แก่ (4) การเสริมสร้างความไว้วางใจและนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก ผู้สอน ครู/อาจารย์เป็นยุทธศาสตร์ 1 ใน 10 ยุทธศาสตร์ ที่ได้รับความเห็นพ้องต้องกันระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการไว้วางใจและนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกันจะเป็นการละลายสิ่งที่เราเรียกว่าเป็นยุทธศาสตร์ของความร่วมมือระหว่างบุคคลสองกลุ่ม วัฒนธรรมแตกต่างกันก็คือ ในกลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษากับกลุ่มวัฒนธรรมของอุดมศึกษา และจากผลการวิจัยเช่นเดียวกันพบว่า สิ่งที่จะเป็นยุทธศาสตร์บุคคลมีความสำคัญที่จะสร้างความร่วมมือกันระหว่างวัฒนธรรมมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา แต่บุคคลทั้งสองต่างวัฒนธรรมนั้นมีสิ่งที่ร่วมกันอย่างหนึ่งก็คือ มีกิจกรรมร่วมในเรื่องของการเรียนการสอน และอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาชีพเฉพาะทางมีสาขาเฉพาะ และอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนวิชาครุศาสตร์ ต้องถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความเป็นเลิศทางวิชาการทางด้านเทคนิคและการสอนอย่างดี ตัวครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเองก็เป็นผู้ที่จะแสวงหาเทคนิคการสอนเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการนำเอาทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ บุคคลทั้งสองต่างระดับกัน มีความเชี่ยวชาญและต้องการที่จะนำเอาทฤษฎีไปสู่การเป็นต้นแบบในโรงเรียน จึงไม่เป็นข้อแปลกแต่ประการใดที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่มีตัวเลข ผลการวิจัยว่าเห็นพ้องต้องกันสูงมากที่จะใช้ยุทธศาสตร์ระดับบุคคล โดย (5) การพัฒนาเทคนิคการสอนร่วมกันในระหว่างครูมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

ถ้าพิจารณากิจกรรมความร่วมมือที่เป็นหัวใจของตัวแปรความร่วมมือทั้งหมดจะพบว่า สิ่งที่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นพ้องต้องกันสูงมากที่จะกระทำด้านหลักสูตร ก็คือ (6) การร่วมจัดทำหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และสำหรับเรื่อง การเรียนการสอน ได้แก่ (7) การร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และเสริมสร้างสมรรถภาพทางสมองควบคู่ไปกับการคิด ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะเห็นว่าการทำงานหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นนั้นเป็นมโนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันที่คาดหวังว่า สถานศึกษาทั้งหลายสามารถจะนำหลักสูตรรายวิชาตนเองให้เหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษาที่ส่วนกลางกำหนดไว้ได้ มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน

สำหรับการพัฒนาช่วงนี้ จึงได้รับความเห็นพ้องต้องกันระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ขณะเดียวกันก็มีดัชนีความถี่โดยรวมที่ชี้วัดความเห็นพ้องต้องกันระหว่าง ครูโรงเรียนมัศึกษากับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นพ้องต้องกันอยู่ในระดับเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา เพื่อจะร่วมกันพิจารณากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์และเสริมสร้างสมรรถภาพทางสมองควบคู่ไปกับการคิด ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวเป็นการสอดคล้องกับมโนทัศน์ใหม่ทางการปฏิรูปการศึกษาด้วย เช่นเดียวกับที่มุ่งเน้นการพัฒนาของผู้เรียนให้พัฒนาหลาย ๆ ด้าน พร้อมกัน แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องการพัฒนาทางด้านอารมณ์ที่เราเรียกว่า Interventional Education ได้ถูกละทิ้งไปจากระบบการศึกษาเป็นเวลายาวนาน และได้มีการเสนอมโนทัศน์ใหม่ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าหากว่า ผู้เรียนไม่สามารถที่จะจัดการทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม หรือความคิด และความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ก็จะสลายไป ถ้าหากไม่สามารถจะมีความฉลาดทางอารมณ์ที่จะจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างดี พร้อมกันนั้น มโนทัศน์ใหม่ถ้าได้มองเห็นการจัดการศึกษานั้น จะต้องพัฒนาเสริมสร้างสมรรถภาพทางสมองขึ้นไปด้วย จึงจะทำให้ระบบการคิดภายใต้สมองนั้นได้ทำงานควบคู่กันไป เพราะจะทำให้คน คิดได้แต่ต้องเพิ่มสมรรถนะทางสมองควบคู่ไปด้วย มโนทัศน์ดังกล่าวจะถือว่าเป็นเรื่องที่ถูกประกายเริ่มต้นขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขของการปฏิรูปการศึกษา จะเห็นว่า ทั้งครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เห็นพ้องต้องกันที่จะให้กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และเสริมสร้างศักยภาพทางสมองควบคู่ไปกับการคิด มีอัตราความพ้องต้องกันสูงสุด

ในเรื่องของแนวทางการพัฒนาความร่วมมือได้พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ได้เห็นพ้องต้องกันสูงมากกว่า ควรจะได้มีแนวทาง (8) การพัฒนา โดยความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากตำแหน่งจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ถ้าอนุโลมตามหลักการของ ยูริช และ กรีนฟีลด์ จะพบว่า หลักการของความร่วมมือจากตำแหน่งจริงนี้ ถ้าไม่ปฏิบัติจริงก็ไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ เพราะฉะนั้น ภายใต้ความร่วมมืออันนั้น จะต้องเป็นตำแหน่งจริงในที่นี้ ถ้าหากจะกระทำที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ก็หมายความว่า ครูโรงเรียนมัศึกษาก็ต้องมีกระบวนการเรียนการสอนจริง ปฏิบัติจริง และตำแหน่งจริง และจะต้องอยู่ในสถานการณ์จริงด้วย แปลว่า ปฏิบัติการในวันและเวลาที่เป็นไปตามธรรมชาติขององค์กรนั้น และการปฏิบัติเช่นนี้ในตำแหน่งปฏิบัติจริง สถานการณ์จริงจะเป็นการสร้างสิ่งที่เราเรียกว่าผู้จะเรียนรู้ไม่ใช่แต่เฉพาะคนเดียวจะครอบคลุมไปจนถึงผู้บริหารและคนรอบข้างด้วย

จะไม่ใช่เฉพาะครูอาจารย์ในโรงเรียนเท่านั้น แต่อาจจะรวมถึงภารโรง บิคา มารดา ผู้ปกครองด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นเป็นการสอดคล้องกับมโนทัศน์ใหม่ของการพัฒนาและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นมโนทัศน์ที่สร้างประสิทธิภาพของการพัฒนาบุคลากรที่ครอบคลุมจากสิ่งที่เคยปฏิบัติในห้องเรียน แต่จะเป็นการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริงในตำแหน่งจริง และพัฒนาทั้งองค์กรดังกล่าว

ผลของความร่วมมือจากการเลือกสรรกิจกรรมที่มีความพ้องต้องกัน 10 อันดับแรก มาพิจารณาแล้ว ผลปรากฏว่า ผลจะบังเกิดขึ้นต่อ (9) การพัฒนาวิชาชีพครูอยู่ในอันดับสูงถึงสองประการได้ แต่จะก่อให้เกิด (10) การบูรณาการแนวความผูกพันทางจริยธรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา พร้อมกันนั้นจะส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ ซึ่งแน่นอนทั้งสองประการ โดยกิจกรรมทั้งหมดทั้ง 10 อันดับ เราจะเห็นว่า ถ้ามีการปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขเหล่านั้น ย่อมจะต้องเกิดความผูกพันทางจริยธรรมของครูอาจารย์ในวิชาชีพครูศึกษา เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมได้ สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีความชำนาญการในหลักวิชาทางสาขาเฉพาะของตนเองก็จะได้เป็นผู้ที่สามารถทดลองนำทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติให้ได้ผลเป็นการเปิดโอกาสให้นำเอาทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติ อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาความชำนาญพิเศษ

เป็นที่สังเกตสองประการ ประการแรก ถ้าเรานำตัวแปรที่มีความพ้องต้องกันสูงมาก และมีลักษณะภาพลักษณ์ (Profile) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Homogeneous) เข้าด้วยกัน เราจะได้ตัวแปรที่มีความพ้องต้องกันสูงมาก 10 อันดับอยู่ในกลุ่มแรกนี้ ตัวแปรแรก ได้แก่ ตัวแปรกลุ่มเงื่อนไขและข้อจำกัดมีความพ้องต้องกันไม่ถึงกลุ่มที่มีความพ้องต้องกันสูงมาก 10 อันดับแรก หรือไม่อยู่ในกลุ่มแรก ถ้าจะตีความโดยสรุปก็คือ ความร่วมมือที่ครู โรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นพ้องต้องกันสูงมากใน 10 อันดับแรก สามารถดำเนินการได้เลยใน 10 ตัวแปรดังกล่าว โดยไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัด ได้แก่ การใช้ยุทธศาสตร์ (1) การพัฒนาบุคลากรโดยใช้การพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ (2) การพัฒนาการทำงานเป็นทีม (3) การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม (4) การให้เกียรติซึ่งกันและกัน (5) การพัฒนาเทคนิคการสอน กิจกรรมความร่วมมือ (6) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (7) พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และการคิด แนวทางการพัฒนา (8) ร่วมมือจากตำแหน่งจริง การพัฒนาวิชาชีพครูด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพ (9) ความผูกพันทางจริยธรรม (10) การสนับสนุนและพัฒนาความชำนาญพิเศษ

ประการที่สอง จากผลการวิจัยปรากฏว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา มีความพึงพอใจกันสูงพออยู่ในระดับ 1 ใน 10 ที่เห็นว่า มาตรฐานความรู้ทางวิชาชีพครูจะได้รับการพัฒนาอย่างสูง แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเกิดการพัฒนาคำว่า **ความรู้วิชาชีพครู** ตามมาตรฐานที่กำหนดแต่ประการใด ถ้าหากดูรายละเอียดของข้อมูลลงไปอีก จะปรากฏว่า ความรู้วิชาชีพครูมีความพึงพอใจกันระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับ เมื่อดำเนินการตามรูปแบบสมบูรณ์แล้วก็จะเกิดการพัฒนาคำว่า **ความรู้วิชาชีพ** ไปด้วยเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า มีข้อเสนอแนะหลายประการจากข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ ซึ่งสามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ก. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา

ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า การพัฒนาแบบความร่วมมือระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูเกิดขึ้นได้ 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัด

รูปแบบที่ 2 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัด

ดังผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในรูปแบบที่ 1 สามารถดำเนินการได้ทันที โดยไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัด จึงเห็นควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาวิชาชีพครู ให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้ง 2 ระดับ ให้เป็นนโยบายต่อเนื่องระดับชาติ

ส่วนในรูปแบบที่ 2 เป็นความร่วมมือโดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัด ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า เงื่อนไขและข้อจำกัดในด้าน โครงสร้าง กฎ ระเบียบปฏิบัติ การบริหารการจัดการ รวมถึงคุณภาพของบุคลากรและทรัพยากร เป็นเงื่อนไขและข้อจำกัดที่สำคัญของการใช้ยุทธศาสตร์ความ

ร่วมมือ ไม่เห็นว่ามีผลต่อความร่วมมือของทั้งสองสถาบัน ส่วนเงื่อนไขและข้อจำกัดในด้านคุณภาพและพิสัยของหลักสูตรนั้น พบว่า หลักสูตรจะต้องมีพิสัยกว้าง ยืดหยุ่นและยอมรับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงได้ จึงสมควรที่กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่ดูแลรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ต้องพัฒนาหลักสูตรให้กว้าง มีคุณภาพ สามารถยืดหยุ่นเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการดำเนินงานด้านหลักสูตรการศึกษาในท้องถิ่นต่อไป

2. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในเรื่องการพัฒนาบุคลากรโดยการพัฒนาควบคู่ไปกับการเรียนรู้ เป็นเรื่องแรก การพัฒนาให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการและเป็นทีมและการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ จึงเห็นควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรแบบบูรณาการระหว่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา รวมทั้ง ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากรในวิชาชีพครูเพื่อสร้างชุมชนวิชาการใฝ่รู้ และให้มีความสำนึกทางวิชาชีพด้วย

3. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในเรื่องการจัดทำหลักสูตร นั้นพบว่า ควรจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นเป็นเรื่องแรก จึงเห็นควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อสนองต่อการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ๆ การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยขอความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ สื่อมวลชน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และเห็นควรพัฒนาหลักสูตรให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถสอนชั้นอุดมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปีหลัง โดยให้อิโชนหน่วยการเรียนได้

4. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในเรื่องการเรียนรู้การสอน พบว่า ควรร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และเสริมสมรรถภาพทางสมองควบคู่ไปกับการคิด จึงเห็นควรศึกษา ค้นหาแนวทางเกี่ยวกับระเบียบวิธีการศึกษา (Educational Methodology) ในส่วนที่เป็นทั้งผู้สอนและผู้เรียนตามหลักการเน้นผู้เรียนสำคัญสุด และเห็นสมควรจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น รวมทั้งควรพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดเป็นแหล่งความรู้ขึ้น และจัดระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความร่วมมือ ให้เกิดขึ้นทั้งสองสถาบัน

5. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในเรื่องยุทธศาสตร์ความร่วมมือทั้งในระดับเอกัตบุคคล ทีม และองค์กร พบว่า ควรพัฒนาเทคนิคการสอน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน จึงเห็นควรจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และผู้บริหารการศึกษาและสนับสนุนการเตรียมครูให้สามารถใช้ในวิชาชีพเพื่อขยายฐานข้อมูล สนองตอบต่อความต้องการของสถาบันทั้งสองระดับ

6. ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครูนั้น พบว่า เมื่อมีการดำเนินการความร่วมมือแล้วจะสามารถพัฒนาความรู้ทางด้านปรัชญา เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ด้านวิธีการสอนและเนื้อหาสาระในการสอน ควรจัดโครงการการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นโครงการนโยบาย โดยใช้มาตรการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเตรียมครูในฐานะวิชาชีพชั้นสูง เพื่อเตรียมรับการปฏิรูปการศึกษาและการรวมกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็น กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ผลจากการวิจัยพบว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูนั้น ควรทำการวิจัยความร่วมมือในการบริหารจัดการของทั้งสองสถาบันร่วมกัน
- 2) ควรศึกษาให้เกิดความกระจ่างชัดในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการจัด โครงการความร่วมมือ
- 3) ควรศึกษาประมวลยุทธศาสตร์ระดับองค์กร ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญยิ่งของวัฒนธรรมไทย เพื่อหาความเหมาะสมทั้งระดับ โรงเรียนมัธยมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา
- 4) ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาความร่วมมือเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ในหลาย ๆ เรื่องพร้อมกันแบบรวมศาสตร์ (Multiple Learning) และควรศึกษาหลักและวิธีการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายโอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสื่อกลางการศึกษาในแนวคิดของแต่ละองค์กร

- 5) ควรศึกษาหลักสูตรรายวิชาพื้นฐานให้เหมาะสมกับความแตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น
- 6) ควรศึกษาแนวทางรูปแบบการแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่เป็นรูปธรรมทุกด้าน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล วิธีดำเนินงาน และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ
- 7) ควรศึกษาเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความเป็นเอกภาพไทย กับความเป็นสากลที่เหมาะสมในการนำไปสู่แนวทางที่ก่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลของความร่วมมือ
- 8) ควรทำการประเมินผลการดำเนินงาน การพัฒนาความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง